

BESZTERCZE

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden szerdán.

Előfizetési árak: egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K.
Egyes számok Botschar Tivadar papirkereskedésében kaphatók.
Hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal.

Felelős szerkesztő
és kiadótulajdonos:
dr. Polcz Rezső,
ügyvéd.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Beszterczén, Mihályutca 18 sz.
hova a lap minden szellemi és anyagi részét illető közlemény
és küldemény intézendő.

Gazdasági törvényeink.

A gazdasági törvényhozás terén az utóbbi években nem sokat produkált az országgyűlés. Pedig kereskedelmi és gazdasági életünk számos viszonylata régóta követeli a törvény útján való szabályozást, avagy a gyakorlati életnek megfelelő módosítást.

Kereskedelmi törvényünk, amely három évtized óta határos, még mindig változatlan, noha az évek hosszú során át hazánkban és a külföldön szerzett tapasztalatok mind égetőbbé teszik módosításának szükségét.

Különösen a törvénynek a kereskedelmi társaságokra vonatkozó része az, amely sürgős módosításra szorul.

A részvénytársaságok alapítása és igazgatása körül számos új mozzanat merült fel az évek folyamán, amelyek gondos figyelembevételt követelnek. Az igazgatóság tagjainak felelőssége meglehetősen hiányosan van szabályozva és az 1906. évi német jogászyűlés is — noha a Németbirodalomban alig tíz éves az új kereskedelmi törvény hatálya — szükségesnek mondta a kérdésnek ismételt szabályozását. Szövetkezeti törvényhozásunk hiányai köztudomásuk és mégis késik azok orvoslása, noha Nagy Ferenc egyetemi tanárnak már évekkel ezelőtt jelent meg a kormány megbízásából készített javaslata. A törvényünk által ismert kereskedelmi társaságok mellé, az 1892-ik évi németbirodalmi törvény megalkotása óta, a kereskedelmi társaságnak egy új alakja sorakozik. A korlátozott felelősségű társaság formájának hazánkban való meghonosítását kívá-

natosnak tartjuk, mert a részvénytársaság és a közkereseti társaság előnyeit igen megfelelően egyesíti magában. Ausztria már alkotott (1906) egy erről szóló törvényt, hazánkban pedig a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége dolgoztatott ki legutóbb törvényjavaslatot e társasági formáról. Reméljük, hogy a kormány engedve a legilletékesebb tényezők által kifizetett óhajtnak, nem fog késni a maga javaslatának előterjesztésével.

Ausztria egyéb tekintetben is megelőzött a gazdasági törvényhozás terén. Megalkotta a chequetörvényt, amelyet évek óta sürgetünk mi is, de hiába, éppen úgy, amint folytonos sürgetésünk ellenére sem sikerült módosítani a kereskedelmi törvénynek a biztosítási ügyletre vonatkozó részét, amely annyi bajnak kútforrása. Ezen üzletág szabályozására annál inkább lenne nagy szükség, mert a szabályozásnak állampapírjaink és egyéb értékpapírjaink itthon való elhelyezésére is van jelentős kihatása. Különben a szóban levő reform már egy évtized óta van napirenden, amennyiben már Szilágyi Dezső megbízásából készült annak idején egy törvénytervezet.

Sajnosan nélkülözzük még mindig hosszadalmas, nehézkes és költséges csődeljárásunk reformját is, valamint a hitelezőket károsító cselekményeknek csődön kívüli megtámadás intézményének behozatalát.

A fegyencipar dolgában sem történt rendelkezés, pedig ennek versenye is — amint azt már számos alkalomkor hangsúlyozni bátrak voltunk — nagy kárára van a szolid kereskedőnek.

Fájdalmas, hogy mint a kivándorlás kérdésében, úgy a fegyencipar anyagi sikerei tekintetében is a világ minden államainak versenyében mi győzedelmeskedünk. Kíváncsinos volna a letartóztatási intézetekben és a javítóintézetekben a mai munkák helyett olyan iparágakra oktatni a munkásokat, amelyeket csak most készülünk hazánkban meghonosítani. Ezáltal azt is el lehetne érni, hogy ezek a munkások kiszabadulásuk után könnyebben juthatnának foglalkozáshoz, ami szociológiai szempontból is üdvös lenne.

A telefondijak leszállítása évek óta nemcsak kereskedelmi köreink, de az egész lakosság forró óhaját képezi. Számtalanszor meg is ígérték e jótétet, de dacára az e tárgyban sok ankétta-tanácskozásnak, nem valószínű, hogy ez megvalósul.

A váltóóvás reformja, amely külföldön napirenden van, nálunk persze szintén kíváncsinos. Az óvás mai alakszerűsége, nehézsége mellett, teljesen felesleges teher, mert azt egy ajánlott levélbe foglalt értesítés is pótolja, költsége pedig igazán ok nélkül terheli az érdekelteket. Azt hisszük, hogy az óvást csak kivételes esetekre kellene fentartani, általánosságban a fentemlített értesítés teljesen elégséges lenne, akár az elfogadás, akár a fizetés hiányáról, akár egyéb váltócselekményről van szó. Ha a keresetekre hozott első végzések nagy horderejű kézbesítése hivataloszolágra bizatik, bizonyára megnyugodhatunk a szóban levő óvási értesítéseknek postai uton való kézbesítésében is. A Németbirodalomban a váltóóvás egyszerűsítése tárgyában készült törvény-

TÁRCA.

Óradna és vidéke

történelmi és topografiai ismertetése a XVII. században.

— A „Besztercze” eredeti tárcája. —

Közzéteszi: Kopatz Gergely.

10. *Nádméz sav* az akkor meritett borvizet nagyon megzavarja, és olyan fehér száladékot tsinál, melyre a' legerősebb ásvány savaknak sincsen semmi hatalmuk, jelenti a' meszet. A' főtt vízben is okoznak a' beléje hánt nádméz sav kristályok egy kis felhőt, de az abból származott száladék felette tsekély és inkább barázdállással jön szemeleibe, jelenti kétségteljesen a' szénsavas magnesiát, mert a' szabad mész főzéssel egészen elvált, kötött mész pedig a' szabad hígítóval egy társaságban meg nem állhat. De mi lenne hát egyéb?

11. *Sütős hamusó* az akkor meritett borvízben fehér felhőt, és száladékot tsinál, jegyzi a' szénsavas földet és értzet, melyeket fenékre buktatott, elragadván töllök szénsavat. Itt a' mész is bukik, noha maga részéről tulajdon szénsavat a' hamusónak által engedni nem tartozik; de az onnan történik, hogy a' sütős hamusó a' víznek szabad szénsavát elnyeli. A' főtt vízzel csak kevés felhőt és száladékot ad, ez a' szénsavas magnesiáról bizonyít

12. *Régó kénesóval* az akkor meritett vízben igen tsekély fehér szabásu felhő, és száladék támad, jele, hogy kevesebb a' vízben a' szabad híg só, mintsem így szemeleibe jöhhessen. Az erősen elfőtt vízben narants színű száladékot ad, mely jele a' szabad széksónak; de szükség megjegyezni, hogy ez a' színes száladék mindaddig meg nem jelenik, míg a' víznek szinte $\frac{3}{4}$ része el nem főtt. Ebből alkalmasint hozzá vehetni, hogy egy kupa Szt.-Györgyi vízben negyven s egy néhány grán szabad széksónak kell lenni.

13. *Tengersavas vész földdel* az akkor meritett víz alig észre vehető kis fehér száladékot mutat. A' főtt vízben hasonló jelenés okoz. Mind a' kettő jelenti a' gálitzsavat. Ellenben a' kénkönek jelenlétét tagadja.

14. *Salétromsavas ezüst* az akkor meritett borvízzel pillantatlan szép tiszta fehér, igen sok, és túrószáladékot tsinál, mellé a' szabad levegőn lassanként megszederedesedik, jele a' tengersavnak. A' főtt vízzel hasonló történik, tehát oka is hasonló, itt mindazonáltal a' száladék túróssá és nem éppen olyan fehér, úgy tetszik, mintha sárgás volna. Oka ennek a' küllömségnek az, mert a' főttelen vízben az együtt lehullott földet a' száladékot fejérbbe tették. Ez egyszersmind arról is bizonyságot látzik tenni, hogy nints a' vízben kénkö.

15. *Ón mézzel* az akkor meritett vízben pillantatlan mindjárt fehérke, és gen bőv felhő támad, mely azonnal fenékre száll, jele a' szabad földeknek, lúgsónak, gálitz, és tengersavnak. A' főtt vízben ha

sonló, de sokkal kevesebb a' száladék, ez a' lúgsót, gálitz, és tengersavakat jelenti. Ha a' főtt vízben előbb a' lúgsó salétromsavval megelégítetik, azután még kevesebb száladék támad, melynek nagyrésze a' rá töltött lombikos etzetben felolvad. Ez ismét a' mondott két savnak jelenlétét erősíti t. i. a' tengersavas ónméz az etzetben felolvadt, az óngálitz megmaradt. A' száladékok közül egyik-is, se hamar, se későre meg nem barnul, tehát ez a' kéneszköz kénkövet nem mutat.

16. *Salétromsavas kénesó* melegen és hidegen készülve az akkor meritett borvízben szentes fehér-sárgás felhőt és hasonló száladékot tsinál, jele a' szabad földeknek, lúgsónak, a' gálitz és tengersavnak. A' főtt vízben szinte hasonló a' jelenés, de a' száladék sokkal kevesebb és valamivel sárgásabb, nem is hull éppen fenékre, hanem a' pohárnak közepén áll, jegyzi a' lúgsót és a' mondott savakat. Mivel pedig a' száladék itten meg nem feketül, ez a' kéneszköz a' kénkö jelenlétének ellene mond.

17. *Fejér Rosnika* se az akkor meritett, se a' főtt vízben semmi változást se nem okoz, se nem szenved, felolvadását kivéve. Jele, hogy a' vízben kénkö nintsen.

18. *Borlangal* az akkor meritett víz egyenlő mértékben egy kis gyenge felhőt, és igen későre valamikeske szikra száladékot mutat, jele a' gálitzosónak. Ez a' kéneszköz nagyobb, sőt két annyi mértékben sem okoz több száladékot, noha a' vízben elég tengersa

javaslat szintén az óvás postai formáját kívánja alkalmazni.

Polgári perjogunknak gyökeres reformja is még mindig késik és az eljárás most is az írásbeliség nyügében van. A kereskedelmi forgalom legjobban érzi ennek az elavult eljárásnak káros következeit, a szükségkép lassu ítélkezésből eredő nagy bajokat. Reméljük, hogy a mai igazságügyi kormány megalkotja majd az elődei által 40 év óta ígért modern peres eljárást.

E reményünkkel kapcsolatosan annak az óhajtasunknak is adunk kifejezést, hogy nálunk is honosíttassék meg a kereskedelmi és iparbiróságok intézménye a főnök és az alkalmazott közti viszonyból eredő vitás kérdések elintézésére, úgyszintén olyan vitás ügyek ellátására, amelyek speciális kereskedelmi és ipari ismeretet igényelnek — feltéve, hogy a felek azt a bíróságot egyetértően választják.

A kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak szabályozása, amelyről évekkal ezelőtt már törvényjavaslat készült, máig is csak ígért maradt. Pedig mi szívünk melegével óhajtuk jogviszonyai méltányos rendezését. Óhajtuk, hogy maradjon minden nap idejük a családjuk körében való pihenőre és szórakozásra, a továbbképzésre, valamint hogy egy munkásélet után beálló munkaképtelenségük esetére ne legyenek kitéve a nyomornak és nélkülözésnek.

Az alkalmazottakról szólva emlékszünk meg arról az örvendetes tényről, hogy annak dacára, hogy a kereskedelmi és ipari foglalkozás még mindig nem részesül hazánkban a hozzá méltó megbecsülésben, mégis igen tömegesen lépnek a kereskedői pályára. Kereskedelmi iskoláink felette sűrű látogatottsága a legjobb bizonyítéka annak, hogy közönségünk átérzi a pálya nagy fontosságát a nemzet gazdasága szempontjából, azonfelül pedig örvendetes tanúságot tesz e körülmény mellett is, hogy ifjaink immár búzgón törekednek a kereskedőkre nézve nélkülözhetetlen általános és szakműveltség megszerzésére.

Színház.

Múlt kedden, azaz július 30-án Krémer színtársulata búcsút vett közönségünkől. Búcsúelőadásul a *Páholj* című 3 felvonásos bohózat került színre, mely

vas neutrál só vagy. Innen vétetik Westrumbnak ama mondása, hogy a tengersó olyan vízben, melyhez két annyi súlyu borlang töltetik, felolvad.* A főtt vízben hasonló okból, hasonló a jelenés.

19. *Eleven kéneső* se az akkor meritett, se főtt vízben fényességét elnem veszti, szint nem kap, fojóságbán meg nem csökken, midőn abba belé vettetik; ez a kénkö jelenlétének, vagyis szorosabb értelemben a kénkö máj jelenlétének ellene mond. De midőn a vízből a szénsavat fok rendben egymás után kihúztam, a munkálódásra fordított kénesőt fojóságában tapasztaltam megtunyáulni éppen úgy, mint a dombháti vízben. Ebből a kénkö levegőnek jelenlétét kihozom.

20. *Fényes ezüstnek* se változtatja meg színét se a vízbe merült, se abból kimerült részében, akár az akkor meritett, akár a főtt vízzel, akár a felforrás közben tesszel vele próbát. E tehát a kénkönek jelenlétéről semmit sem bizonyít. Valyon az ezüst poharakat hoszas időre színeikben nem változtatja-e meg, mint a dombháti víz, erről bizonyítani nem tudok, mert a forrás mellett sokat nem mulatam, de azt bizonyosan tudom, hogy feredés közben az ezüst gyűrűköt megszürkíti, mely a kénkö levegő jelenlétét erősíti.

21. *Sárga rézet* se változtatja meg színében akár hidegen mindjárt a meritéskor, akár a felforrás közben merited a vízbe, de a sárga réz gyűrűt feredés közben egy kis tsekéj ön színnel megfesti. Jele a kénkö levegőnek.

22. Vas serpenyőben a vizet felforraltam, de nem tapasztaltam a serpenyőn olyan zöld karikát, mint a

együttal Tihanyi Vilmosnak — a Bistritzer Zeitung szavaival élve: a közönség kedvencének — volt jutalomjátéka. Tihanyi Vilmos, Csiz Pepi szerepét töltötte be s zajos jó kedvében mint nő-imitátor kitünően játszott s kifogástalanul alakított.

Az I. és II. felvonások között cabaretet rendezett a derék szindirektor s felléptette társulatának legjobb erőit, Andai Terkát, Jakabfy Jolánt, Győri Emilt, Radványi Dezsőt, Tihanyi Vilmost. Az énekszámokat a társulat tagjai: Kerényi Adél és Győri Emil felváltva kísérték zongorán.

Különösen sikerültek a Tihanyi Vilmos által énekelt kuplék, melyben a közönség végtelenül gyönyörködött s viszont Tihanyi nem tudott annyit kuplézni, hogy azzal a közönség meglegedett volna.

Azonban egy kis érdekes epizód is csúszott be a cabaretbe. Győri Emil és Andai Terka adták elő a néger duett-et s Kerényi Adél, a kitünő hangu koleratur énekesnő kísérte zongorán. Kísérte-kísérte, míg csak egyszer azon vettük észre magunkat, hogy Győri meg Andai egyet énekelnek s a szórakozott Kerényi más dallal kíséri. Nő de hát az eféle kis epizód a művészlekekkel is megtörténik.

Radványinak a hangja kissé fátyolozott volt, nő de ettől is elnézhetünk, tekintve, hogy kellemes hangjával sok kedves estében részeltetett.

Tihanyirol, jutalomjátéka alkalmából, a közönség nem feledkezett meg. A sok vastaps mellett kapott egy borítékot, a színésznek elkerülhetetlenül szükséges tartalommal... A borítékot pedig csinos kis babérokoszu övezte.

Most pedig még egyszer „Isten veled”-et mondunk e kitünő társulatnak s direktorának: Krémer Sándornak, ki megmutatta gardájával, hogy Beszterczen is tud hódítani a magyar színészet s a magyar színművészetben nemcsak a magyar, hanem az idegen ajku magyar honfitársaink is tudnak gyönyörködni!

Különfélék.

A Székely Társaságok Szövetsége tudvalevőleg folyó hó 6-án tartotta meg Szamosújváron második rendes közgyűlését, honnan három csoport kiránduló vonul szana-széjjel. Az egyik csoport ma reggel, a 8 50 perckor Szamosújvárról induló vonattal városunkba jön, úgy hogy ma délben már a helybeli Székely Társaság várja a kirándulókat az indóháznál. Különben a kirándulók programja a következő: Megérkezük után fél 2 órakor közös ebéd a Sahling éttermében. Délután a város, különösen a Laurentzi-féle börgyár s a főtéri ev. luth. templom megtekintése, este Sahling éttermében vacsora.

Holnap, azaz augusztus 8-án reggel 5 órakor Beszterczéről kocsikon indulás Borgóprundon keresztül Tihuczára, honnan ebéd után Bukovinába, Dorna-Watra fürdőbe.

dombháti borvíztől, melyből kihozom, hogy ebben a vízben nintsen mágnesium.

A *rész gálitz*, Timsó, Keserűs, Szalamia, és Szappany mint kémeszközök éppen úgy viselik itten magokat, mint a dombháti víz mellett, következésképpen a lúgos földekről és állékory lugsórol magok-is bizonságot tesznek.

Ez a víz tehát bennékeire rézve nagyon egyezik a dombhátiával, a mi külömbség a kettő között vagy, azt nagyobbára a bennékelnek aránlatos mennyisége okozza. Innen a Sz. Györgyi viznek kifőzésével és a benne talált mineralék mennyiségének meghatározásával pontról pontra úgy cselekedtem, mint az első forrás mellett körülálláosan leirva találattik. Azért, hogy ugyan azon szatásu dolgot annyiszor pennámra ne vegyek, már itten tsupán azt jegyezem fel röviden, a kipárlás után esett elválasztás mennyinek mutatta a mineralékot lenni.

A repdékeny részek mennyiségének meghatározására 5 hüvejk vizet vetettm próba alá, melyből a közönséges levegőt oda nem számítván 8 hüvejk repdékeny mineralét kaptam. Ezt a mész víz takarítva elnyelte, tehát leszen minden kupa Sz.-Györgyi borvízben 128 köb hüvejk szénsav. Ha, Gravford szerént a szénsavnak önnő nehézségét tesszük = 0,00184, leszen egy köb hüvejknek nehézsége = 0,48576 grám, következésképpen 128 hüvejknek = 62,17728 grám. A leghiresbb kémeszközök ugyan a vízben kénkövet nem muattak, de annak puskaapor szaga és egy néhány más kémeszközök azokból az okokból, melyeket a dombháti víz alatt elő hordottam engemet az iránt tökétesen meggyőztek, hogy ez a víz kénkö levegőt táplál.

Augusztus 9-én reggel Bukovinán, majd a Rothundán át Borberek fürdőbe, innen augusztus 10-én reggel 5 órakor Oláhszentgyörgy fürdő megtekintésével Kisilváig, honnan a társaság Marosvásárhely felé veszi útját. —

Az érkező vendégek névsora különben a következő: Székely Ferenc m. kir. felmérési felügyelő Debreczen, Dalmus Kálmán bankigazgató Debreczen, Dr Magoss György városi főügyész Debreczen, Lestyán Adorján kir. közjegyző Debreczen, Dr Dezső Kálmán m. v. titkár és neje Debreczen, Asboth Mihály főerdész Debreczen, Dr Gulyás Istvan ev. ref. koll. tanár Debreczen, Tóth Mihály ev. ref. koll. tanár Debreczen, Häffer Ferenc kir. mérnök Debreczen, Dr Varga Lajos ügyvéd Debreczen, Wolafka Antal bankigazgató Debreczen, Lőrincz János ev. ref. lelkész és neje Bálványosváralja, Papp Domokos gimn. tanár „Aranyosvidék” szerkesztője Torda, Dr Zakariás János országgy. képviselő Brassó, Lénárdt József ev. ref. esperes Magyaró, Papp Simon kereskedő Sepsiszentgyörgy, Máthé József szöv. titkár Marosvásárhely, László Gyula szöv. alelnök Marosvásárhely, Lajos Dénes „Szabadság” szerkesztője és neje meg két huga Marosvásárhely, Hertel Mariska Marosvásárhely, Szántó Ákos irodaigazgató Marosvásárhely, Szántó Gábor takpénzt. pénztáros Marosvásárhely, Szongot Vilibáld levéltárnok Szamosújvár, Szongot Gabriella Szamosújvár, Bulbuk Bogdán birtokos Szamosújvár, Tergovits Ede magánzó Besztercze, Csernátóni Jenő p. ü. ig. számvevő Besztercze, Albisy Géza körjegyző Kosna, Nagy Lajos főszolgabíró „Székely Társaság” elnöke Szamosújvár, Mihalo-vits Jenő gyógyszerész Debreczen, Radakovits Géza gyógyszerész Debreczen, Csóka keresk. min. oszt. tanácsos és családja Budapest, Hartmann Jónás kir. adótárnok Dész, Lengyel Gerő p. u. o. titkár Dész, Balog Dénes tanár Kecskemét.

Az itteni „Székely Társaság” részéről Tergovits Ede, Noszkó Béla és Csernátóni Jenő kísérik a kiránduló vendégeket.

Tennisverseny Beszterczen. Nagyszabásu tennisverseny előkészületei folynak búzgalommal városunkban. A „Beszterczei Kör” melletti tenispályán verseny rendezését vállalták magukra Dr Felszeghy Béla a versenyt rendező tennisztársaság elnöke és gróf Logothetti Arisztid a rendezőbizottság elnöke. A verseny — eddigi megállapodások szerint — Szent István napján augusztus hó 20-án lesz. Az eddig tett nevezések szerint a versenyen a beszterczei tenniszezőkön kívül jelentősebb számban fognak résztvenni Kolozsvárról és Désről, többek között gróf Logothetti Orestesz, ki csak a minapában nyerte el érdekes küzdelem után Kolozsvár tenniszbajnokságát és Issekutz Győző Logothetti gróf erős ellenfele. Versenybíró dr. Dobák Emil kolozsvári kincstári alügyész lesz. A verseny két részből fog állani: hölgy- és férfi-versenyből. Díjul három-három gyönyörű emléktárgy lesz kitűzve. A versenyeket este táncmulatság fogja berekesz-

Az állékony részek mennyiségének meghatározása végett egy kupa vizet portzellán edénben egészen a kiszáradásig főztem. Az így maradt száraz port takarékosan felszettem, megkomponáltam és nyomott 149¹/₂ grámokat. A pornak színe feje, de egy kis szennyes sárgasággal elegyes volt. Előbb borlangot töltöttem rá, melyet 24 órák mulva rólla ismét lehúztam, de a borlag semmit a porból fel nem vett. Azután nyolc annyi, azaz 4¹/₂ hüvejk tiszta lombikos vizet attam hozzá, gyakran felrázván vele együtt az üveget, a vizet 24 órák mulva szivárványon lehúztam, a port még két rendben tiszta vízzel megöblítettem, vizeit 24 órák mulva az előbbenihez vettem, osztán a felolvadatlanul maratt por megszáradván, a komponában csak 45 gránt nyomott, melyből világos, hogy a víz belőle 1 04¹/₂ grámokat vett fel. A sók a vízben marattak. A por értzből és földekből áll.

Ezeket az egyszer így kétfelé választott mineralékot kristájasítás és egyéb fogásoknál fogva, melyeket a dombháti víz alatt a 3-dik szakaszban eléggé kiterjesztett magyarázattal megirtam, külön külön elválasztottam és végtére úgy találattam, hogy egy kupa Sz.-Györgyi borvízben a következő mineralék laknak:

Szabad szénsav 128 köb hüvejk.	
Kénkö levegő?	
Szénsavas mész	grám 32
„ magnezia	„ 14
„ rész szerént kénköves vas	„ 2
„ székyó	„ 43
Tsudásó	„ 3 ¹ / ₂
Tengersó	„ 72
Kováts	„ 1 ¹ / ₂

Összeség 167

* L. c. I. Band 2. Heft, S. 124.

teni. A rendező-bizottság, mint jól értesült forrásból tudjuk, báró Bánffy Endre, gróf Bethlen Balázs, dr. Brecher József, Desbordes Ernő, Fejérváry Jenő, dr. Hajnal Gejza, Kendefi Domokos, dr. Kőrössi Bertalan, Kászonyi Lajos, gróf Lázár Árpád, Láitner Elek, Láni Godofréd, gróf Logothetti Alfréd, dr. Meltz Hugó, Simén Béla és dr. Schreiber Ferenc urakat fogja védnökül fölkérni. A verseny iránt szélteben nagy érdeklődés nyilvánul.

Ot automobil mult hó 30-án érdekes vendégeket hozott városunkba. A román trónörökös feleségével Mária hercegnővel és szűkebb körü udvartartásával szállt meg Beszterczen s innen aug. hó 31-én Oláhszentgyörgyöt érintve, Borberekre mentek, hol a 24 tagból álló főúri társaság megebédelve Dorna Watra felé vette útját.

Esküvő. Folyó hó 11-én tartotta esküvőjét Zavoján Mihály kir. járásbírósa díjnok Boér Ida kisasszonnyal. Szerencsét és boldogságot kívánunk az ifjú párnak.

A beszterczei izraelita leányegyesület alapszabályait a belügyminiszter f. év július 29-én jóváhagyta, illetve láttamozásával ellátta s így a humanus egyleteknek száma városunkban újból egygyel szaporodott. Az új egyesület célja a beszterczei szegénysorsú leányoknak kiképzését elősegíteni, férjhezmenetelük alkalmából segíyezni s a mennyiben az anyagi viszonyok megengedik, az egyesület leánytagjainak társadalmi és szellemi életét emelni: oktató, szórakoztató estélyek rendezése és könyvtár létesítése, illetve fentartása által. Az egyesület elnöke Brecher Helén, alelnöke Senensieb Eszter. Hivatalos nyelvéül az egyesület a magyart használja.

Beszterczen villanyvilágítás! A városi tanács, hogy a szükséges villany erőáram mennyiségét legalább hozzávetőlegesen megállapíthassa, a közeli napokban hirdetményt fog kibocsátani, melyben fölkéri a város közönségét hogy a világítási, illetve ipari célokra igénybe veendő villamerő mennyiségét jelentse be. Jövő számunkban bővebben foglalkozunk e kérdéssel.

Új állampolgár. Roth Vilmos Károly beszterczei lakos, ki „elbocsátás” útján magyar állampolgárságát elvesztette, a m. kir. belügyminiszternél újabban visszahonosítását kérelmezte. A belügyminiszter ezt megengedve, Roth Vilmos Károly folyó hó 1-én Láni Godofréd alispán előtt a magyar állampolgári esküt letette.

Besztercze-Naszódvármegye községi és körjegyzők egylete folyó év július 31-én tartotta meg rendes közgyűlését Kosna községben. A közgyűlés d. e. 11 órakor vette kezdetét Frűhm Tamás községi jegyző, egyleti elnök vezetése mellett, mely d. u. 2 órakor ért véget. Ezt megelőzőleg az egylet választmánya ülést tartott. A közgyűlést Frűhm Tamás megnyitván, üdvözölte az egylet szép számban megjelent tagjait s örömeinek adott kifejezést, hogy a tagok az egylet iránti érdeklődésükből folyólag fáradságot nem kímélve, eljöttek szeretett hazánk és vármegyénk e határszéli községébe. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére, miután két tagot a közgyűlés kiküldött, Várna Viktor, az egylet jegyzője, az egylet 1906. évi működéséről szóló következő elnöki jelentést olvasta fel:

Tisztelt közgyűlés! Szeretett munkatársak!

Egyleti életünkben elmúlt egy újabb esztendő. Egy kedvező körülmények között töltött év rövidnek, egy küzdelmek között töltött év hosszúnak tetszik. Mondhatom, hogy ezen alapon az elmúlt egyleti évünk igen hosszú volt. Örökös munkára predesztinált karunk, illetve egyletünk, múlt éve küzdelmek sorozatából állott, és — sajnosan konstatalem — nem a legjobb eredményeket érte el.

Küzdöttünk a jegyzői nyugdíj-szabályrendelet méltányos alapon leendő szerkesztése, a jegyzői magánmunkálati díjak igazságos megállapítása, a községi törvénynek az illetékesség kimondására vonatkozó rendelkezéseinek módosítása és a kóborcigány-kérdés megoldása stb. ügyében, részint mint kezdeményezők, részint mint pártolók.

Ezen tárgyakban elért eredmények külön tárgyalatván, azokat nem ismétlem, hanem kartársaim bírálatára bízom tevékenységünket. Mindezek mellett hangsúlyozom, hogy a magánmunkálati díjszabályzat gyökeresen át lett dolgozva és a hazai összes hason-szabályrendeletek összegyűjtése után összehasonlítva, felterjesztve, mi hosszabb előkészületet és tanulmányt igényelt.

Áttérve az egylet 1906. évi állapotára közlöm a következőket:

Egyletünk 1906. évben két közgyűlést tartott és pedig az első 1906. augusztus 14-én Beszterczen a „Schuller erdő”-ben, a másodikat ugyancsak Beszterczen 1906. december 28-án a vármegyei székházban.

Vegyes beadvány érkezett 12 és elintéztetett. Az egyleti tagok száma az 1905. év végén: rendes 54, pártoló 15, összesen 69. Szaporodás 1906 évben: rendes 4, pártoló —; apadás: rendes 2, pártoló 3; így 1906. év végén van rendes 56, pártoló 12, összesen 68.

Közgyűlésünkben tárgyalatott 28 tárgysorozati ügydarab és mind ellátást nyert.

Az egylet vagyoni állapota normális, mi a jelen alkalommal felolvasandó zárszámadásból kitűnik.

Nem hagyom megjegyzés nélkül azon körülményt, mely szerint a mult évben jegyzőszakmunkára pályadíj nem tüzetett, mi azért történt, mert az eddigi pályázatok részint meddők, részint sikertelenek voltak, ezenkívül a rendes tárgysorozat keretében annyi szakmunka jeleggel bíró dolgozat merült fel, hogy tag tér nyílik ezen működés pályázaton kívüli jutalmazására.

Mint fontos körülményt jegyzem meg azt, hogy a mult évi működésünk eredménye azon fontos intézmény, mely szerint karunk a cselédügyi bíráskodásban eljár, mi által úgy a cselédség, valamint a cselédtartók költséges utazástól és idővesztéstől lettek megkímélve.

Egyebekben egyletünk niveauja fokozatosan emelkedik. Tagjaink közé megyei közeletünk tekintélyes férfiai sorakoznak; az indokolatlanul kilépők pedig csakis azon pártoló tagok közül kerülnek ki, a kik saját hibájukból kénytelenek ezen lépés megtételére.

Egyebekben az elnökség működése azonos az egylet összeségének működésével és így az esetleges elismerést és felelősséget az egylet tagjaival megosztva, évi jelentésemet zárom.

Az elnöki jelentést általános éljenzés után a közgyűlés tudomásul vette. Majd új tagul Hozsda György főszolgabíró vétetett fel. Az 1906. évi zárszámadást, — miután azt a Mártián Tivadar, Weintraub Farkas, Jekeli Samu és Stierl György kiküldött számadásvizsgálók helyesnek találták — a közgyűlés elfogadta. Majd Jandrók József községi jegyzőnek a jegyzői és segédjegyzői fizetések újbóli emelése tárgyában az egyesülethez megküldött javaslatát került tárgyalás alá, mit azonban a közgyűlés levett napirendről azzal, hogy miután a jegyzők fizetése csak a közelmúltban lett rendezve, annak újbóli emelése iránti lépések megtételét időelőttinek tartja. Ezt az elnökségnek a megalkotott vármegyei jegyzői nyugdíj-szabályrendelettel szemben tett lépéseiről szóló jelentése követte, mit a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul vett. Az alkoholizmus terjedésének meggátlása és a pálinkamérések korlátozása tárgyában a közgyűlés elhatározta, hogy fölír a vármegyei törvényhatóságához, miszerint kérje az országgyűléstől az italmérésekre a vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvény kiterjesztését. Majd egyes kisebb ügyek elintézése után az Albísy Géza által tett indítvány került tárgyalás alá, mit többek hozzászólása után a közgyűlés elvetett.

A közgyűlésen különben a következők vettek részt: Albísy Géza, Pop Dániel, Frűhm Tamás, Várna Viktor, Jekeli Samu, Braver Izsó, Kimpián Sándor, Wagner Gyula, Palagies Sándor, Valea Gyula, Gál Árpád, Muresán Titusz, Primusz Izsák, Stierl György, Rosenfeld Adolf, Márté János, Farkas László, Sangeorsán Dániel, Mártián Tivadar, Weintraub Farkas jegyzők, Hozsda György főszolgabíró és Czirjék László vármegyei aljegyző.

A nevezettekén kívül több vendég is volt s sokan voltak a jegyzők közül családostul együtt.

A közgyűlést közös ebéd követte, hol Hozsda György hazafias szellemben tartott pohárköszöntőben üdvözölte a vezetése alatt álló járása területén, illetve az ország e határszéli községébe egybegyűlt vármegyei jegyzői kart, illetve a velük jött vendégeket. Majd Frűhm Tamás a jegyzői közgyűlésre eljött vendégekre, Sangeorsán Dániel Albísy Gézára, mint házigazdára emelve poharát, az ebéd véget ért.

Kosnáról még aznap délután az egész társaság átrándult Dorna-Watrára, honnan a Rothundán keresztül ki-ki haza utazott.

Nagysajói körállatorvosi állás. Nagysajó székhellyel rendszeresített körállatorvosi állásra vonatkozó szabályrendelet nem lett jóváhagyva, mert a földmivelügyi miniszter az 1200 korona fizetést kevésnek találta s megkívánja, hogy az legalább 1600 korona legyen.

Pusztító cyklon Szépnnyiren. A városunk közelében levő Szépnnyir községből írják: Julius 29-én a község határa különös természeti jelenségnek volt

színhelye, a minő ott ember emlékezet óta nem fordult elő. E természeti jelenség a tropikus égöv viharjaira emlékeztető cyklonhoz hasonlított. A jelzett napon d. u. 6 óra tájban, anélkül, hogy valami jele mutatkozott volna a zivatarnak, a Felsőbalázssfalva és Szépnnyir közötti erdőből hirtelen iszonyu rémes zugás hallatszott, majd északnyugatról délkeleti irányban vonulva a forgószél a fákat és a mezei terményeket tette tönkre. Az említett erdőből a völgybe, innen a község felső részén levő cigánysor feletti magaslatra vette a forgószél útját, onnan ismét borzasztó sebességgel a völgybe vonult, s majd délkeleti irányban a „Schullerwald”-ot érintve a Besztercze—Szépnnyir közötti vármegyei utra terelődött, hol végül megszünt. A forgószél 30—40 méter átmérőjű volt s megtett útja 4—5 kilométernyire tehető. Ezen hatalmas forgószél valami 60—80 gabonakeresztet feldöntött, nagy részét pedig úgy széjjel vitte, hogy mintegy fele részét nem is sikerült föltalálni. Egy-egy buzakévé 30—40 méternyire vitt tova s a szénaboglyákat feldöntötte, a mezőn dolgozók pedig ijedten menekültek, amerre csak tudtak. Nagy szerencse, hogy magát Szépnnyir községet nem látogatta meg e kellemetlen vendég, mert rakoncátlan magatartása valószínűleg kiszámíthatatlan károkat okozott volna a lak- és gazdasági épületekben is. Mialatt a forgószél tartott, különös fénytűneményeket is lehetett látni, amelyeknek valószínűleg a lég nagy villamos feszültsége volt az oka.

Az óradnai olvasó-egyesület folyó évi augusztus 3-án kugli-versennyel egybekötött kerti ünnepélyt tartott. A tulajdonképeni ünnepély este 7 órakor kezdődött tréfás megnyitóbeszéddel, mit ének, zene, monológ követett s tűzijáték zárt be.

A borgóbeszterczei áll. elemi iskola gondnoksága folyó hó 11-én az iskola helyiségeiben zártkörű batyus táncvigalmat rendez. A táncvigalmat kirándulás fogja megelőzni. Beléptidő személyenként 1 kor 60 fill., családban 1 kor. A tiszta jövedelem a tanulók jutalmazására lesz fordítva s a felülfizetések hirlapilag nyugtáztatnak.

Gyári munkások táncmulatsága. A beszterczenaszódi faipar részvénytársaság borgóbeszterczei fűrészgártelepén alkalmazott munkások f. év július 28-án táncmulatságot rendeztek az ottani állami iskola helyiségeiben a szegény iskolásgyermekek felségélyezése, illetve felruházása javára. A táncmulatság, mely délután 3 órától reggeli 6 óráig tartott s a legnagyobb rendben folyt le, ami bizony ily természetű mulatságoknál a ritkaságok közé tartozik. A mulatságon a gyárkezelőség tisztviselőikara is ott volt s ők is részt vettek munkásaik szórakozásában, mi csak növelte a munkások örömet és jó kedvét. A mulatság különben anyagilag is a legjobban sikerültnek mondható.

A részegség áldozata. Muresán Vazul béres Bilakon, mult hó 31-én alaposan bepálinkázott. Részeg fővel a korcsmát elhagyva, hazafelé indult s útja egy keskeny pallón vezetett át. A pallóról leszédülve a Sajóba esett, honnan másnap holtan huzzták ki.

A húsvizsgálat országos rendezése tárgyában alkotott szabályrendelet, mely immár egy éve kiadásra készül, — mint a „Mészárosok és Hentesek Lapja”-ban írják — f. évi szeptember hóban feltétlenül kiadásra kerül. A pozsonyi lépfeneesetekből kifolyólag kíváncsatos is volna, hogy e szabályrendelet kiadassék és eleje vétessék a pozsonyhoz hasonló visszaéléseknek. Addig is szükséges, hogy Besztercze városába a husbehozatalt a legnagyobb szigorral ellenőrizték és csak oly hust bocsájtsanak közfogyasztásra, melyről állatorvos igazolja, hogy azon állatot, melyből e hus származik: levágás előtt és után is megvizsgálta és a hust közfogyasztásra bocsájthatónak találta.

Magyar Otthon. Elsőrangú penzió. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan be, rendezett különbejáratu szobák. Rézágyak, fürdők, lift. Olcsó árak. Főherceg Sándor-utca 30. sz.

Az Alsókölváros 40. számú házában
2 ágy, 2 éjjeli szekrény
és 1 önfűtő fürdőkád
jutányos áron eladó.

A hét humora. (Hatalom.) — Hatalmas ur lehet egy koreai császár! — Ugyan? Ugyan? — Rengeteg sokat kell parancsolnia — önmagának — (Sietős.) — Nem tudod, miért siet egy barátod? — Valami szenzációs hírt hallott, és siet megírni a lapjába, míg meg nem cáfolják! — (Faluvégén.) (Cigánygyerek utánna fut a bírónak:) — Tekintetes ur, adja ide már azt a kis szivarvéget. — Mindjárt kaptok valamit, csak el ne takarodjatok. — Gyere hát Csore! Nem látod, hogy ű is csak úgy kapta. — (Végre.) — Végre a horvátok is megkapták a büntetést! Olyan gyalázat érte őket, hogy a föld alá kell sülyedniök szegyenletükben. — Hát mi történt? — Lueger kijelentette, hogy — a barátjuk! — (A katedrálról.) Igen, uraim, még a ragadozó állatok, még a patkányok is szeretik a földet, melyen bölcsőjük ringott. — (Siralomházban.) — No, és most mondja meg, mi az utolsó kívánsága. Ha lehet teljesítjük. — Kérem alásan, — új életet szeretnék kezdeni. (Kakas Márton.) — (A főnség vizsgázik.) Tanár: Könyörgöm, mit tud fenséged Kaliguláról? A kis fenség (mélységesen hallgat.) Tanár: Helyes, minél kevesebbet beszélünk erről a gonosz emberről, annál jobb. — (Mai gyerekek.) — Mondja csak Gizi nagysám, szeretne ön férfi lenni? — Oh igen. Hát ön Bandika? (Mátyás Diák.)

Közgazdaság.

Állategészségügyi értesítés. Lépfene: Óradna és Sótálva; rúhkór: Felsősebes, Magura, Makód, Mititei, Nagyilva, Néposz, Oláhnémeti és Szupláj; veszettség: Májer és Marosborgó; sertésorbánc: Szászszenygyörgy; sertésvész: Alsóborgó, Bükkös, Makód, Nagydemeter, Oláhnémeti, Románbudak, Pojény és Szászbongárd községekben van megállapítva.

Sertéseknek Ausztriába való kivitele a besenyői, jaádi és naszói járásokból, valamint Besztercze városból tilos.

Óradnán folyó hó 7., 8. és 9-én, Magyar-nemgyén folyó hó 13., és 14-én, Beszterczén folyó hó 22., 23., 24., 25., 26. és 27-én országos állatvásárok lesznek.

Miképpen védekezzünk fenn kimutatott ragadós állati betegségekkel szemben?

Lépfene ellen védőoltással lehet védekezni. Megyénkben lépfene ellen mintegy 700 darab szarvasmarha és 1 mén van beoltva és pedig 372 szarvasmarha Rohrich és Brecher szeszgyári telepén, 328 darab bika pedig a községek részéről. Az állattulajdonosok közül tehát csak nevezett cég oltatott lépfene ellen, pedig újabban oltóanyagot a szegényebb sorsuak állatai részére ingyen bocsájtanak rendelkezésre s így majdnem féláron lehet oltatni.

Rúhkór ellen tiszasággal lehet védekezni s ha e betegség vagy csak gyanúja mégis fellépne, azonnal forduljunk állatorvoshoz; mert különben a rúhkór nagymértékben elterjed s ez esetben a ló kiirtása avagy elhullása következhetik be.

Veszettség ellen úgy védekezhethetünk legjobban, ha Besztercze városában minden kutyán szájkosarat látnánk és vármegyénk többi helyeiben pedig az elrendelt ebzárlatot pontosan betartanák.

Sertésbetegségek ellen olyformán kell védekeznünk, hogy az egészséges sertéseket okszerű védekezéssel megóvjuk a betegségektől s ha mégis megbetegednének, levágás útján értékesítjük azokat.

Az okszerű védekezés abból áll, hogy fejenként és hetenként egy evőkanál keserűsöt adunk sertéseinknek hig moslékban, makacs székszorulás esetén pedig ugyanannyi ricinus olajat, továbbá tiszasággal és fűrésztéssel, valamint friss, tiszta ivóvízzel is sok bajnak elejét vehetjük.

Mindenekfelett szükséges mindennemű állati megbetegedést és elhullást késedelem nélkül bejelenteni és az állatorvosok útmutatásait a maga idejében igénybevenni és bizalommal követni.

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévívíz gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamosvíz-fürdők. Ivó- és bélégzési kura. 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Gyermekek teljes ellátásra

felvétetnek és szívélyes bánásmódban részesülnek
özv. Krausz Lujzánál, Sétatér 5.

9861—1907. szám.

148 1—2

Temesvári vásárhirdetés.

Az idei temesvári Szent Jakab

országos vásár

jólyó évi augusztus hó 15-től bezárólag augusztus hó 19-ig fog megtartatni. — Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra augusztus 15 től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1907 július hó 15-én.

A városi főkapitányságtól:

Beé Ferenc, főkapitány.

Hirdetéseket

elfogad s a legjutányosabban
számít a

„Besztercze“
kiadóhivatala.

Kiadó lakás.

Nyolc szoba hozzátartozó mellékhelyiségekkel,
istállóval és kocsiszinnel együtt

azonnal kiadó.

Mihály-utca 18. szám. „Reinl ház“.

Szamosvölgyi vasút részvénytársaság.

29—Mv. I. sz.

147

Hirdetmény.

Alulírott vasúttársaság igazgatósága a galgói mészégető telepén alkalmazott állatainak takarmány szükségletéből: 1500 métermázsza préselt széna, 200 métermázsza alomszalma és 200 métermázsza zab beszerzését biztosítani szándékozván, felkérjük a szállítani szándékozókat, hogy erre vonatkozó ajánlataikat, alulírott vasútigazgatósághoz Désre címezve, legkésőbbben folyó évi augusztus hó 15-én benyújtani szíveskedjenek.

A fentirt takarmánymennyiségek folyó évi október hó 1-től kezdődőleg legfeljebb 10 egyenlő havi részletben szállítandók és alulírott vasútigazgatóság tulajdonát képező állomások bármelyikén vasúti kocsiba berakva adandók át.

A pályázati részletes feltételek 1 korona lefizetése ellenében alulírott vasútigazgatóságnál (Dés, Mikes-utca 1. sz.) megszerezhetők.

Dés, 1907. július hó 27-én.

A szamosvölgyi vasút igazgatósága.

Csemege-körte,

ringló-szilva, új paradicsom, tölthető zöldpaprika, zöld tejes-kukorica, görög turkesztán és ananász-dinnyét postakosaranként 1 frt 20 kr-ért szállít **Szabó 107, Csongrád.**

Alulírott tisztelettel értesítem a n. é. tisztelt közönséget, hogy az iskolai szünet tartama alatt

művirág-tanfolyamot

nyitottam. Egy kurzus, 6 faj virág, tandíja hozzá való kellékekkel együtt 6 korona. Beiratkozhatni reggel 7 órától 12-ig, délután 2-től 7-ig.

Teljes tisztelettel

Bartha Mária

papir- és könyvkereskedése

Besztercze, Kórház-utca 22,
a róm. kath. templommal szemben.

4-8

Goddam!

Végre egy gyorsan és biztosan ható tyúkszem-szemszer

Cook & Johnsons
amerikai szabadalmazott

tyúkszem-gyűrűi

1 darab 20 fillér, 6 darab 1 korona, postán 20 fillér portó.

Kapható az ország minden gyógyszer-tárában, valamint orvosság drogériákban stb.

Botschar Tivadar, Besztercze

ajánlja

a mai kor igényeinek teljesen megfelelőleg

felszerelt

könyvnyomdáját

minden a szakba vágó munka ízléses, gyors

és kifogástalan elkészítésére.

a legkiválóbb úgy hazai, mint külföldi

papírárukkal dúsan felszerelt

papirkereskedését.

Író- és rajzeszközök, Beírókönyvek. Emlék-

és képeskönyvek. Képes levelezőlapok.

Kórház-utca 2. szám.